

HU

HU

HU

EURÓPAI BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2011.5.4.
COM(2011) 242 végleges

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

az 58/97/EK, Euratom tanácsi rendelet végrehajtásáról, valamint az 58/97/EK, Euratom rendeletet hatályon kívül helyező és annak helyébe lépő, a vállalkozások szerkezeti statisztikáiról szóló 295/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (átdolgozott szöveg) végrehajtásáról

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

az 58/97/EK, Euratom tanácsi rendelet végrehajtásáról, valamint az 58/97/EK, Euratom rendeletet hatályon kívül helyező és annak helyébe lépő, a vállalkozások szerkezeti statisztikáiról (átdolgozás) szóló 295/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet végrehajtásáról

TARTALOMJEGYZÉK

1.	BEVEZETÉS	3
2.	SZABÁLYOZÁSI FEJLEMÉNYEK	3
3.	A VÁLLALKOZÁSOK SZERKEZETI STATISZTIKAI ADATAINAK HOZZÁFÉRHETŐSÉGE ÉS MINŐSÉGE	4
3.1.	Fő adatkészletek	4
3.2.	Az adatkészletek határidő szerinti közlése, elérhetősége és jelentősége	5
3.3.	Titoktartási szabályok és alkalmazásuk	8
3.4.	Pontosság.....	9
3.5.	Koherencia és összehasonlíthatóság	10
4.	A VÁLLALKOZÁSOK SZERKEZETI STATISZTIKÁIRÓL SZÓLÓ RENDELET (SBS-RENDELET) BETARTÁSA	11
5.	A VÁLLALKOZÁSOKRA NEHEZEDŐ TERHEK ÉS AZOK CSÖKKENTÉSE. 13	
5.1.	Bevezetés.....	13
5.2.	A terhek csökkentését célzó intézkedések	13
6.	TOVÁBBI FEJLESZTÉSEK.....	14

1. BEVEZETÉS

Az 58/97 tanácsi rendelet (a továbbiakban: 58/97 rendelet vagy SBS-rendelet) célja az 1. cikkében meghatározottak szerint, hogy megteremtse a Közösségben működő vállalkozások szerkezetére, tevékenységére, versenyképességére és teljesítményére vonatkozó közösségi statisztikák összegyűjtésének, összeállításának, közlésének és értékelésének közös keretét. Az SBS-rendelet meghatározza azokat a normákat, szabványokat és fogalommeghatározásokat, amelyekre az összehasonlító közösségi statisztikák előállításakor szükség van.

E jelentés az 58/97 rendelet végrehajtásáról szól. Megjegyzendő, hogy a vállalkozások szerkezeti statisztikáiról szóló 295/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (átdolgozott szöveg) (a továbbiakban: 295/2008/EK rendelet) az 58/97 rendeletet hatályon kívül helyezte, és annak helyébe lépett.

A jelentés részben – a 2007-es referenciaévre vonatkozó végleges adatok tekintetében – az 58/97 rendelet 14. cikkének (1) bekezdésében foglalt rendelkezések, részben – a 2008-as referenciaévre vonatkozó előzetes adatok tekintetében – pedig a 295/2008/EK rendelet 13. cikkének (1) bekezdésében foglalt rendelkezések szerint készült.

A jelentés elkészítésének indoka az volt, hogy a 2008-as referenciaévre vonatkozó adatok tekintetében a 295/2008/EK rendelet valamennyi mellékletét lefedő első teljes adatkészletek ellenőrzésére csak 2011 elején kerül sor, és ez túl késő ahhoz, hogy a jelentés a 295/2008/EK rendeletben meghatározott határidőig elkészüljön. Ez az oka a két rendelet szerinti részleges jelentéskészítésnek.

Általánosan fogalmazva, a jelentés a Bizottság azon intézkedéseiről hivatott információval szolgálni, amelyeknek célja, hogy jó minőségű vállalkozásszerkezeti statisztikákat bocsássonak a felhasználók rendelkezésére, valamint arról számol be, hogy melyik tagállam hogyan és milyen mértékben hajtotta végre az SBS-rendeletet. Emellett adatokkal szolgál a vállalkozások terheiről és az e terhek csökkentésére meghozott intézkedésekről.

2. SZABÁLYOZÁSI FEJLEMÉNYEK

A 2007-es, előző jelentés elkészítése óta az SBS-rendeletet 2008-ban hatályon kívül helyezték a 295/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 2008. március 11-i elfogadásával. Mivel az 58/97 rendeletet számos alkalommal módosították, és további módosítások is tervben voltak, a szöveg az áttekinthetőség érdekében átdolgozásra került.

A rendelet fő célkitűzései közé tartozott a statisztikai adatok – különösen a szolgáltatásokra vonatkozó adatok – iránti egyre növekvő igény kielégítése, valamint lehetőség szerint a szükséges adatok egyszerűsítése és mennyiségének csökkentése.

A 295/2008/EK rendeletet két új melléklettel (VIII. melléklet – Az üzleti szolgáltatások szerkezeti statisztikái, IX. melléklet – A vállalkozások demográfiájának szerkezeti statisztikái) egészítették ki, továbbá újra megerősítették a szolgáltatási ágazati adatokra vonatkozó követelményeket.

Ezenkívül egy rugalmas modult is bevezettek a vállalkozások egyes mutatóit érintő, egyedi és korlátozott, eseti adatgyűjtéshez. Döntés született arról, hogy az átdolgozott SBS-rendeletben

meghatározott rugalmas modult először a „Finanszírozáshoz való hozzáférés” kérdésével kapcsolatos adatgyűjtésre fogják használni. Az adatgyűjtés eredményei 2011-re várhatóak.

Néhány egyszerűsítést is bevezettek, számos kötelező és szabadon választható változót eltöröltek, továbbá bizonyos változók esetében az adatgyűjtés gyakoriságát évenkéntiről többévenkéntire módosították.

E jelentés az 58/97 rendelet hét mellékletére terjed ki, amelyek a 295/2008/EK rendeletben is megtalálhatók ugyanezen címszavak alatt.

I. melléklet Közös modul az éves szerkezeti statisztikákhoz

II. melléklet Az ipar szerkezeti statisztikái

III. melléklet A kereskedelem szerkezeti statisztikái

IV. melléklet Az építőipar szerkezeti statisztikái

V. melléklet A biztosítás szerkezeti statisztikái

VI. melléklet A hitelintézetek szerkezeti statisztikái

VII. melléklet A nyugdíjalapok szerkezeti statisztikái

Az 58/97 rendelet 12. cikkével (a 295/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 11. cikkével) összhangban az 1618/1999/EK bizottsági rendelet (275/2010/EU bizottsági rendelet) meghatározza a vállalkozások szerkezeti statisztikáinak minőségértékelési kritériumait.

3. A VÁLLALKOZÁSOK SZERKEZETI STATISZTIKAI ADATAINAK HOZZÁFÉRHETŐSÉGE ÉS MINŐSÉGE

3.1. Fő adatkészletek

A vállalkozások szerkezeti statisztikai adatai átfogó képet adnak az európai vállalkozások és azok különböző tevékenységeinek szerkezetéről, fejlődéséről és jellemzőiről. Tágabb értelemben véve az adatok a mezőgazdaság és a személyi szolgáltatások kivételével minden piaci tevékenységet lefednek.

A vállalkozások szerkezeti statisztikai adatainak fő ismérvei (változói) az alábbiakra terjednek ki:

- vállalkozásdemográfiai változók (pl. a vállalkozások száma);
- „eredmény (output)-orientált” változók (pl. árbevétel, hozzáadott érték);
- „forrás (input)-orientált” változók: munkaerő-ráfordítás (pl. foglalkoztatás, munkaórák); ráfordított áruk és szolgáltatások (pl. beszerzések összege); befektetett tőke (pl. tárgyi eszközökbe való beruházás).
- Több fontos származékos mutató bizonyos monetáris ismérvek vagy egy főre jutó értékek hányadosai formájában keletkezik.

Számos adatkészletet valamennyi tagállam közöl a 251/2009 bizottsági rendeletben¹ meghatározott követelményeknek megfelelően, és a fő adatsorokat az alábbiak szerint osztályozzák:

- éves vállalkozási statisztikák;
- éves vállalkozási statisztikák méretosztály szerint lebontva;
- éves regionális statisztikák.
- Az *Éves vállalkozási statisztikák* adatsorokkal kapcsolatos valamennyi ismertet országok szerint és a gazdasági tevékenységek statisztikai osztályozása (NACE Rev. 1.1.) szakágazati (négy számjegyű) szintjén kell megadni.

Az *éves vállalkozási statisztikákat méretosztály szerint bontják le*. Valamennyi ismertet országok szerint, a NACE Rev. 1.1. alágazati (három számjegyű) szintjén, foglalkoztatási méretosztályok szerint kell részletezni. A forgalmazási és kereskedelmi tevékenységekre egy kiegészítő bontás is vonatkozik, amely az árbevétel méretosztályán alapszik.

Az *Éves regionális statisztikák adatsorok* esetében négy ismertet kell megadni NUTS-2 régió² szerint, amelyeket NACE Rev.1.1. ágazati (két számjegyű) szinten kell részletezni. A forgalmazás és kereskedelem nemzetgazdasági ágazatának adatait a NACE Rev. 1.1. alágazati (három számjegyű) szintjén kell megadni.

A 2008-as referenciaévtől kezdve a kért adatokat az Eurostat honlapján teszik elérhetővé a tevékenységek osztályozásának új kódjai (NACE Rev. 2.) szerint.

A vállalkozások szerkezeti statisztikáinak adatait többnyire a nemzeti statisztikai hivatalok gyűjtik, mégpedig statisztikai felmérésekkel, valamint cégjegyzékekből és különféle egyéb közigazgatási forrásokból. A nemzeti statisztikai hivatalok – adatfelvételi stratégiájuknak megfelelően – egy vagy több ilyen forrást használhatnak, figyelembe véve a költségeket, az adatok minőségét és a vállalkozásokra nehezedő válaszadási terheket. Az Eurostat szintjén ellenőrzik a tagállamoktól kapott összes adat minőségét, majd azokat közzéteszik az Eurostat honlapján.

3.2. Az adatkészletek határidő szerinti közlése, elérhetősége és jelentősége

3.2.1. Az adatkészletek határidő szerinti közlése

Az adatok Eurostathoz történő benyújtásának határidői (a referenciaévet követő hónapokban kifejezve):

- T+10 az I–IV. mellékletekre vonatkozó előzetes adatok esetében;
- T+10 a VI. melléklet esetében;
- T+12 az V. és a VII. melléklet esetében;
- T+18 az I–IV. mellékletekre vonatkozó végleges adatok esetében.

¹ A 295/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a vállalkozások szerkezeti statisztikáihoz előállítandó adatsorok és a termékek tevékenység szerinti statisztikai osztályozásának (CPA) átdolgozása után szükséges kiigazítások tekintetében történő végrehajtásáról és módosításáról szóló, 2009. március 11-i 251/2009/EK bizottsági rendelet

² A statisztikai célú területi egységek nomenklatúrája (1059/2003/EK rendelet)

3.2.2. A vállalkozások szerkezeti statisztikai adatainak közzététel utáni elérhetősége

Minden adat díjmentesen hozzáférhető az Eurostat honlapján³ az „Industry, trade and services” (Ipar, kereskedelem és szolgáltatások) címsor alatt.

A 2007-re vonatkozó végleges adatokat az V. és a VII. melléklet esetében 2009 májusában, míg az I–IV. melléklet esetében 2009 novemberében tették közzé az Eurostat honlapján.

A 2007-es végleges adatok tekintetében az EU-aggregátumok (uniós összesített adatok) a tagállamok által közzétett elérhető adatok alapján, hiányzó adatok esetében pedig becslések alapján kerültek kiszámításra. A nem bizalmas jellegű EU-aggregátumokat 2010 elején tették közzé.

A NACE Rev. 2-ben az I–IV. mellékletek 2008-ra vonatkozó előzetes adatai a legtöbb ország esetében 2010 januárjában jelentek meg az Eurostat honlapján.

3.2.2.1. 2009-es kiadványprogram

Az eredmények nem csupán az Eurostat honlapján jelentek meg, hanem számos kiadványban is, beleértve a „European Business: Facts and figures” (Európai vállalkozások tényekben és számokban) című Panorama-kiadványt, a „Fókuszban a statisztika” tíz számát, valamint az Eurostat honlapjának az európai vállalkozásokról szóló új, átszerkesztett részét.

A vállalkozások szerkezeti statisztikáira vonatkozó adatokra ezenkívül számos más kiadványban is hivatkoznak. 2009-ben például az Eurostat évkönyvben, az Eurostat zsebkönyvben és a Regionális évkönyvben ezek a statisztikai adatok fontos szerepet játszottak.

2009 közepétől kezdve egy új eszközt (*Statistics Explained*⁴) (Statisztikai kalauz) is kidolgoztak a (meta)adatoknak az Eurostat honlapján történő terjesztéséhez. A web 2.0 wiki-típusú technológián alapuló *Statistics Explained* legfontosabb célja, hogy valamennyi szükséges háttér-információ bemutatása mellett elmagyarázza az európai statisztikákat adatok ismertetésével, valamint azok érdekes és meglepő elemeinek kiemelésével.

3.2.3. A rendelet hatékonysága és az adatkészletek jelentősége: teljesség

Nagy általánosságban megállapíthatjuk az 1., 2. és 3. táblázatból, hogy a tagállamok által közzétett adatok az I–IV. mellékletek esetében elfogadható mértékben teljesek, azonban a pénzügyi ágazatokat lefedő mellékletek (V–VII. mellékletek) esetében az adatok hozzáférhetőségének foka általában alacsonyabb.

Az alábbi táblázatokban ismertetett számokból az is megfigyelhető, hogy az Eurostat honlapján az adatok hozzáférhetőségét korlátozta a bizalmas jellegű adatok jelenléte, különösen a kis országok esetében az I–IV. mellékletekre vonatkozó végleges adatok tekintetében.

Nagyfokú hozzáférhetőséget és alacsony szintű titkosságot rögzítettek az I–IV. mellékletek előzetes 2008-as adatai vonatkozásában, ugyanis ezekre az adatokra csak a NACE Rev. 2 három számjegyű szintjén van szükség.

³ <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home>

⁴ http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Structural_business_statistics_overview

1. táblázat: Az I–IV. mellékletekre vonatkozó végleges 2007-es adatok hozzáférhetősége és titkossága, NACE Rev. 1.1

Országok⁵	Az összes rendelkezésre bocsátott cella az SBS-rendeletben előírt mennyiség %-ában	Bizalmas természetű adatokat tartalmazó cellák a rendelkezésre bocsátott cellák %-ában
Nagy országok	94	13
Közepes méretű országok	92	22
Kis országok	86	26
ÖSSZESEN	90	22

2. táblázat: Az V–VII. mellékletekre vonatkozó végleges 2007-es adatok hozzáférhetősége és titkossága, NACE Rev. 1.1

Országok	Az összes rendelkezésre bocsátott cella az SBS-rendeletben előírt mennyiség %-ában	Bizalmas természetű adatokat tartalmazó cellák a rendelkezésre bocsátott cellák %-ában
Nagy országok	63	9
Közepes méretű országok	78	11
Kis országok	70	6
ÖSSZESEN	73	9

3. táblázat: Az I–IV. mellékletekre vonatkozó előzetes 2008-as adatok hozzáférhetősége és titkossága, NACE Rev. 2

Országok	Az összes rendelkezésre bocsátott cella az SBS-rendeletben előírt mennyiség %-ában	Bizalmas természetű adatokat tartalmazó cellák a rendelkezésre bocsátott cellák %-ában
Nagy országok	99	5
Közepes méretű országok	95	16
Kis országok	91	14
ÖSSZESEN	94	13

⁵ CETO-jelzések osztályozása:

Nagy országok: Németország, Franciaország, Olaszország, Egyesült Királyság

Közepes méretű országok: Belgium, Dánia, Spanyolország, Görögország, Írország, Hollandia, Ausztria, Lengyelország, Portugália, Finnország, Svédország, Norvégia

Kis országok: Bulgária, Cseh Köztársaság, Észtország, Ciprus, Lettország, Litvánia, Luxemburg, Magyarország, Málta, Románia, Szlovénia, Szlovákia

3.2.3.1. Az adatok jelentősége a felhasználók számára

A felhasználóink számára a vállalkozások szerkezeti statisztikai adatainak jelentőségét az Eurostat honlapjáról letöltött adatok és kiadványok száma, valamint a 2009-ben eladott kiadványok száma mutatja.

Az alábbi táblázatban ismertetett számok az Eurostat kiadványait tartalmazó honlapon hozzáférhető adatok felhasználóink által 2009-ben megtekintett számát mutatják.

4. táblázat: Megtekintett adatok száma

Eladott kiadványok (nyomtatott példányok)	
- European Business: Facts and figures (Európai vállalkozások tényekben és számokban) (2007–2009. évi számok) ⁶	64
Ingyenesen letöltött kiadványok	
- European Business: Facts and figures (Európai vállalkozások tényekben és számokban)	14 584
Ingyenesen letöltött adatkészletek	
I–VII. mellékletek	49 230
- Éves vállalkezési statisztikák	22 814
- Éves vállalkezési statisztikák mérelosztály szerint	8594
- Éves regionális statisztikák	11 463
- Előzetes adatok	1744
- Egyéb	4 615

3.3. Titoktartási szabályok és alkalmazásuk

A 3.2. bekezdésben látható táblázatok mutatják annak mértékét, ahogyan a titoktartás csökkentette az adatok hozzáférhetőségét. Hasonló titoktartási szabályokat alkalmazott valamennyi ország, főként annak érdekében, hogy egy vagy több vállalkozás adatait védelmezze. Ezenkívül több tagállamban ehhez a szemlélethez egy úgynevezett „dominanciaszabály” is járul, amelynek értelmében nem szabad az adatokat közzétenni, amennyiben az eredményeket egy bizonyos százalékos arányt meghaladó mértékben egy válaszadó dominálja; a felhasznált százalékos értékek kismértékű eltéréseket mutatnak.

A nemzeti szinten bizalmasnak számító adatokat közösségi szinten is visszatartották a bizalmas nemzeti adatok védelme érdekében. Az összes tagállam által elfogadott Bizalmassági Charta (Confidentiality Charter) határozza meg annak szabályait, hogy mely európai uniós összesített adatokat kellett visszatartani. Az alkalmazott szabályok eredményeként a 2007-es adatok esetében az I–IV. mellékletekben az éves vállalkezési statisztikák valamennyi összesített európai uniós adatainak 7 %-át nem lehetett közzétenni azok bizalmas jellege miatt.

⁶ A nyomtatott példányok előállítását 2010-ben megszüntették.

5. táblázat: Azon éves vállalkozási statisztikák főbb változóinak titkossága, amelyekre az EU 2007-es aggregátumait közzétették; valamennyi NACE Rev. 1.1. tevékenységi szint

Melléklet	Összes cella száma	Bizalmas jellegű adatokat tartalmazó cellák száma	Bizalmas jellegű adatokat tartalmazó cellák száma az összesített számhoz viszonyítva (%)
I. melléklet	856	57	7
II. melléklet	5652	480	8
III. melléklet	1252	42	3
IV. melléklet	324	14	4
I–IV. mellékletek	8084	593	7

A felhasználók tájékoztatási igényeinek kielégítése érdekében az Európai Bizottság jelenleg vizsgálja, hogy miként lehet több EU-aggregátumot hozzáférhetővé tenni. Megvizsgálták és 2008-as referenciaévtől kezdve alkalmazzák azokra a bizalmas EU-aggregátumokra vonatkozó becslések számításának módszereit, amelyek elegendő védelmet biztosítanak az egyéni válaszadók adatai számára, egyúttal biztosítva az aggregátumok bizonyos szintű pontosságát.

Jelenleg becsléseket alkalmaznak további EU-aggregátumok közléséhez a nem bizalmas természetű nemzeti adatok alapján annak érdekében, hogy kiküszöböljék azokat a hiányosságokat, amelyekre vonatkozóan a tényleges értékeket nem lehetett közzétenni.

3.4. Pontosság

Az 1999. július 23-i 1618/99/EK bizottsági rendeletben (a továbbiakban: 1618/99 rendelet) a vállalkozások szerkezeti statisztikai minőségértékelésének kritériumaira vonatkozóan meghatározott követelmények alapján valamennyi tagállam évente információkat köteles közzétenni a minőségi mutatókról, így például a szórási együtthatókat, a választ nem adók arányát és két specifikus jelentést – az egyiket az alkalmazott módszertanra, a másikat pedig a fő tevékenységre vonatkozóan.

Az összes tagállam által közzétett információk alapján az Eurostat éves értékelést végzett a 2007-es referenciaévről. Ennek főbb pontjait e jelentés tartalmazza.

Az európai uniós szinten közzétett adatok minőségének értékelése céljából az Eurostat kiszámított egy összesített európai uniós szórási együtthatót a hat ismervre vonatkozóan a NACE Rev. 1.1 alágazati (három számjegyű) szintjén, valamint minden tevékenységi ágazatra vonatkozóan.

Az alábbi táblázat mutatja, hogy – kevés kivételtől eltekintve – az összesített európai uniós szórási együtthatók a hat összeállított ismerv esetében (vállalkozások száma, árbevétel, hozzáadott érték, személyi költségek, bruttó beruházás, alkalmazottak száma) 1,5 % alatt vannak. A megadott szórási együtthatók általában alacsonyabbak az ipar, illetve kismértékben magasabbak az építőipar, a kereskedelem és a szolgáltatások tekintetében.

6. táblázat: Összesített európai uniós szórási együttthatók megoszlása (%)

Európai Unió szórási együtt- thatók⁷	Vállalkozá- sok száma	Árbevétel	Hozzá- adott érték	Személyi költségek	Bruttó beruházás	Alkalma- zottak száma
0,0–0,5	73,5	1,9	30,4	42,3	26,2	48,5
0,6–1,5	26,5	97,2	63,7	57,1	67,8	48,5
1,6–2,5	0	0,9	5,9	0,6	4,2	2,4
>2,5	0	0	0	0	1,8	0,6

A 2008-as referenciaévre vonatkozó adatgyűjtéssel kezdve a vállalkezési szerkezeti statisztikákat 2011 elejétől évente értékelik egy új, a vállalkozások statisztikáinak minőségértékelési kritériumai tekintetében a 295/2008/EK rendelet végrehajtásáról szóló 275/2010/EK bizottsági rendelet alapján. A jelentéseket az európai statisztika gyakorlati kódexével összhangban fogják elkészíteni.

3.5. Koherencia és összehasonlíthatóság

Mivel minden egyes tagállam szabadon megválaszthatja azt a módot, ahogyan összeállítja a vállalkozások szerkezeti statisztikai adatait, az adatok országok közti összehasonlíthatóságát a bizottsági rendeletek szigorú betartásával lehet biztosítani.

Ahogy korábban említettük, a tagállamokat felkérték, hogy minden egyes referenciaévre vonatkozóan két jelentést nyújtsanak be, amelyben lehetőségük van az Eurostatot és felhasználóikat tájékoztatni az általuk alkalmazott módszertanról.

A koherencia annak mértékére vonatkozik, hogy a statisztikák mennyiben engedik meg a különböző forrásokból származó adatok együttes használatát, és ennek érdekében az Eurostat megpróbálta meghatározni a vállalkozások szerkezeti statisztikai és az egyéb üzleti felmérések közös tulajdonságait, illetve azt, hogy ezek mennyire egységesek (az egységesség a koherencia szinonimájának tekinthető). Az összehasonlíthatóság a koherencia különleges esete, amikor ugyanabból a forrásból, de eltérő időszakokból és/vagy régiókból származó adatokat használnak fel.

A vállalkozások szerkezeti statisztikai adatait számos más statisztikai területtel össze lehet kapcsolni, mint pl. nemzeti számlák, munkaerőköltség-felmérések, munkaerőre vonatkozó statisztikák és rövid távú statisztikák. Ahhoz azonban, hogy ezeket a statisztikákat együttesen is használni lehessen, biztosítani kell a koherenciájukat.

A vállalkozások szerkezeti statisztikai és a fent említett statisztikai területek közötti koherenciát korábban már elemezték és számos eltérést tártak fel mind az adatok, mind a módszertan tekintetében. Ez nem meglepő, hiszen minden egyes statisztikai terület az adott elemzéshez leginkább megfelelő módszertant határozta meg.

⁷ A szórási együttthatókat az 1A., 2A., 3B. és 4A. adatsorok (I–IV. mellékletek) végleges 2007-es adataira, a NACE Rev.1.1-re vonatkozóan, három számjegyű szinten (ágazatok) vagy az SBS-rendelet 1. mellékletének 9. pontjában említett újracsoportosítások szerint számították ki.

A globalizált világban a vállalkozásokra és a kereskedelemre vonatkozó statisztikák nagy kihívásokkal néznek szembe. Az erőteljes eltolódás a világpiacok egységesítése felé megváltoztatja a gazdaság szerkezetét és a vállalkozások működését. Az Eurostat ezért kidolgozott egy programot, amelynek célja a vállalkozásokra és a kereskedelemre vonatkozó statisztikák modernizálása és egységesítése (MEETS)⁸. A program hat évig, 2008-tól 2013-ig tart.

A MEETS program egyik fontos projektje, amelynek témája a „*Koncepciók és módszerek egységessége a vállalkozásokkal kapcsolatos statisztikákban*”, 2010 harmadik negyedévében indult, és 48 hónapig tart. A projekt segít a koncepciók egységességének javításában, valamint elősegíti a vállalkozási és kereskedelmi statisztikákra vonatkozó egységes jogi szabályozás megteremtését a jövőben.

4. A VÁLLALKOZÁSOK SZERKEZETI STATISZTIKÁIRÓL SZÓLÓ RENDELET (SBS-RENDELET) BETARTÁSA

Az SBS-rendelet betartását az alapján értékelik, hogy a tagállamok adataikat a határidőn belül továbbították-e, valamint hogy mennyire teljesek az adatok és hány változatra van szükség a végső közzététel előtt.

Összességében a 2007-es adatok esetében a rendelet betartásának mértéke nőtt az előző jelentésnél megállapított szinthez képest. A rendelet betartásával, különösen az összehasonlíthatósággal kapcsolatos kérdések teljes körű elemzése csak azt követően válik lehetővé, hogy 2011 májusában elérhetőek legyenek a legújabb minőségjelentések.

Az adatok határidők szerinti közzététele általában javult az évek során. Néhány ország azonban továbbra is késve továbbítja adatait, ami befolyásolja az EU-aggregátumok pontos időben történő terjesztését.

Az előző jelentéshez képest a határidők betartása szempontjából a legfigyelemreméltóbb javulás Belgiumban, Írországon, Görögországon és Szlovéniában következett be.

Belgium és Görögország ugyanakkor némi késéssel küldte el adatait. A 2007-es évre vonatkozó első adatokat Málta jelentős késéssel nyújtotta be.

Ami az országok által továbbított adatkészletek teljességét illeti, az EU 27 tagállama és Norvégia által közzétett, az I–IV. mellékletek végleges sorozatára vonatkozó valamennyi adatkészlet az előírt adatmennyiség összesen 90 %-át teszi ki. Ez jelentős előrelépést jelent az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak 2007-ben benyújtott előző jelentésben leírt helyzethez képest, de a javulás még mindig nem kielégítő. Ezért több ország még dolgozik az adatok hozzáférhetőségének javításán.

Az országok többsége a rendeletben meghatározott határidő előtt közzétette a 2008. évi előzetes adatokat. Néhány ország némi késéssel küldte el adatait, így például Belgium és Olaszország a határidő után mintegy 20 nappal, Görögország és Lengyelország pedig egy hónapot meghaladó késéssel. Általánosságban, a határidők betartása ezen adatkészletek esetében nem

⁸ HL L 340., 2008.12.19. - (Az Európai Parlament és a Tanács 1297/2008/EK határozata (2008. december 16.) az európai vállalkozási és kereskedelmi statisztikák modernizálásának (MEETS) programjáról).

javult az előző évhez képest, azonban ennek az volt az oka, hogy a 2008-as referenciaévet befolyásolta a NACE Rev. 2. bevezetése. Összességében az előírt adatok 94 %-a hozzáférhető.

Az V–VII. mellékletek adatai néhány sorozat esetében még hiányoztak. Összességében, a pénzügyi mellékletekre vonatkozóan előírt adatok 73 %-a hozzáférhető.

A 7. táblázat a rendelet betartásának általános értékelését mutatja be minden olyan tagállam tekintetében, amelyre az SBS-rendelet a 2007-es referenciaévben vonatkozott (az EU 27 tagállama és Norvégia).

Az értékelés alapjául az I–VII. mellékletekre vonatkozó 2007-es végleges adatok és az I–IV. mellékletekre vonatkozó 2008-as előzetes adatok közlésének ideje, az adatok teljessége, valamint a változatok száma szolgált.

Az országokat a rendeletnek való megfelelés alapján négy csoportba osztottuk:

VG = Kiváló megfelelés, minden előírt adatot (kisebb kivételektől eltekintve) időben közöltek.

G = Jó megfelelés, néhány elem hiányzott, illetve kisebb késések voltak az adatközlésben.

P = Csak az adatok egy része állt rendelkezésre, a rendeletnek való megfelelés fontos elemei hiányoztak, vagy a határidőket nem tartották be.

N = Az adatok nagy része hiányzott, vagy az adatközlés jelentős késéssel történt.

7. táblázat: A rendelet betartásának általános értékelése

Országok	Általános értékelés
Észtország, Spanyolország, Franciaország, Lettország, Litvánia, Magyarország, Ausztria, Portugália, Románia, Szlovákia, Finnország, Svédország, Norvégia	VG
Belgium, Bulgária, Cseh Köztársaság, Dánia, Németország, Írország, Olaszország, Ciprus, Luxemburg, Hollandia, Lengyelország, Egyesült Királyság, Szlovénia	G
Görögország	P
Málta	N

A fenti táblázatból kitűnik, hogy a rendelet betartásának mértéke a tagállamok többségénél „kiváló” vagy „jó” volt. Emellett Málta jelentős erőfeszítéseket tett a rendeletnek való megfelelés érdekében, és elkezdte a korábbi referencia évekre vonatkozó adatok közlését. Valamennyi ország növelni kívánja a rendeletnek való megfelelés szintjét a 2008-as referenciaévtől kezdve.

Az Eurostat két területen tett intézkedéseket a megfelelés szintjének növelése érdekében. Egyrészt a rendelet betartásáról szóló jelentést nyújt be az SBS irányítócsoporthoz évente kétszer, illetve a vállalkozások statisztikáiért felelős igazgatóknak évente egyszer. A nemzeti statisztikai hivatalok vezetőinek címzett levelekben az Eurostat főigazgatója is foglalkozott a rendelet súlyos megsértésének eseteivel. A rendszeres ellenőrzés és jelentéstétel mellett

kétoldalú kapcsolatfelvételekre is sor került a rendeletnek való megfelelés hiányosságainak feltárása és kiküszöbölése érdekében.

Másrészt az Eurostat igyekezett megkönnyíteni az adatközlést, például az adatközlés formáinak egyszerűsítésével és az adatokra vonatkozó követelmények racionalizálásával, főleg pedig az új átdolgozott SBS-rendelettel.

5. A VÁLLALKOZÁSOKRA NEHEZEDŐ TERHEK ÉS AZOK CSÖKKENTÉSE

5.1. Bevezetés

A 2005. márciusi „Jobb szabályozás a növekedés és a munkahelyteremtés területén” című bizottsági közlemény a szabályozási környezet egyszerűsítését az EU prioritásaként határozta meg. Az adatszolgáltatói terhek csökkentéséről szóló bizottsági közleményben a közösségi statisztikák egyszerűsítését és a prioritások kitűzését célzó erőfeszítések (COM(2006) 693 végleges) kiváltképp a statisztikákra irányultak.

Amint azt korábban említettük, az adatközlők és a vállalkozások terheinek csökkentése érdekében az „átdolgozott” SBS-rendeletnek az a célja, hogy a vállalkozásokra nehezedő terheket a lehető legalacsonyabb szinten tartsa. Emiatt számos kötelező vagy szabadon választható változót eltöröltek, illetve a felmérés gyakoriságát évenkéntiről többévenkéntire módosították.

5.2. A terhek csökkentését célzó intézkedések

Ez a fejezet az utóbbi években az Eurostat és a tagállamok által meghozott, a költségeket és a vállalkozások terheinek csökkentését célzó intézkedéseket foglalja össze.

Az Eurostat a nemzeti statisztikai hivatalokkal együttműködve igyekszik csökkenteni a vállalkozásokra nehezedő terheket. Az átdolgozott SBS-rendelet a felmérések gyakoriságának évenkéntiről többévenkéntire történő módosításával csökkentette a kötelező változók számát, továbbá eltörölte a szabadon választható változókat.

Emellett az átdolgozott SBS biztosítja az országok számára a lehetőséget, hogy **csak az európai összesített értékek számolásában** (CETO-jelzés) vegyenek részt annak kötelezettsége nélkül, hogy részletes adatokat kelljen szolgáltatniuk, amikor a számok nem elég megbízhatóak az országos szintű közzétételhez.

A tagállamok által hozott intézkedések némelyike a vállalkozások szerkezeti statisztikáira vonatkozó adatgyűjtés megszervezésére irányult. A tagállamok többségében gyakran alkalmaztak mintavételi eljárásokat. Egy kivételtől eltekintve mind a 27 tagállam mintavételi módszert vagy mintavételi módszer és egyéb forrásokból gyűjtött adatok kombinációját használta a teljes körű adatfelvétel helyett. A tagállamok új mintavételi stratégiák alkalmazását helyezték előtérbe annak érdekében, hogy a vállalkozások terheit és a nemzeti statisztikai hivatalok költségeit egyaránt csökkenthessék.

Ezenkívül számos országban kizárták a kisvállalkozásokat a felmérésekből, és ehelyett közigazgatási adatforrásokat és becsült adatokat használtak.

Sok tagállamban egyre inkább a közigazgatási adatok használatát részesítik előnyben a felmérésekkel szemben. A közigazgatási adatforrások kizárólagos használatának azonban számos akadálya van amiatt, hogy a közigazgatási adatok meghatározásukban,

formátumukban, kódjaikban, adatátviteli protokolljukban stb. általában eltérnek a statisztikai adatoktól. Emiatt a nemzeti statisztikai hivatalok és az érintett kormánysszervezetek között a lényeges célokat szolgáló közigazgatási adatok előállításáról kötött megállapodásokhoz politikai támogatás szükséges.

A felmérésekről a közigazgatási adatforrásokra történő áttérés kezdeti befektetést igényel, amelyet a nemzeti statisztikai hivatalok szintjén további belső erőforrások és új, adaptált munkamódszerek formájában lehet megvalósítani a hatékonyság tényleges növelése előtt.

Néhány ország közvetlenebb adatgyűjtési módszereket is elkezdett vizsgálni, beleértve a vállalati számlákból történő közvetlen adatgyűjtést. Optimális esetben a statisztikák a vállalkozások rendszeres könyvelésének melléktermékeként keletkeznének, az adatokat automatikusan dolgoznák fel, közös azonosítók segítségével a leghatékonyabb módon lehetne felhasználni az összegyűjtött információkat, amelyeket aztán – közvetlenül feldolgozásukat követően – automatikusan továbbítanának például az Eurostat felé.

Levonhatjuk a következtetést, hogy a vállalkozásokra nehezedő terhek kérdését figyelembe kell venni minden esetben, amikor az adatközlési előírásokat vagy az adat-előállítási folyamatokat megváltoztatják. A fő cél azonban az, hogy a vállalkozások szerkezeti statisztikáira vonatkozóan jó minőségű, a felhasználók igényeinek megfelelő adatokat lehessen költséghatékonyan előállítani.

6. TOVÁBBI FEJLESZTÉSEK

Az európai statisztikai rendszer folyamatosan keresi a statisztikák iránt újonnan felmerülő igények kezelésének lehetőségeit, ugyanakkor nagy erőfeszítéseket tesz mind a válaszadók terheinek, mind pedig a statisztikák előállítási költségeinek csökkentése érdekében.

Emellett a Bizottság (Eurostat) – tekintettel az európai statisztikák európai uniós szinten egyre növekvő fontosságára az Európai Unió politikáinak kidolgozása, végrehajtása, folyamatos ellenőrzése és értékelése szempontjából – egy közleményt is kiadott „Az európai uniós statisztikák előállításának módszeréről – kitekintés az elkövetkező évtizedre” címmel⁹. Ez a közlemény egy jövőképet kínál az európai statisztikák előállítási módjának reformjára vonatkozóan.

A korábban már említett MEETS program a vállalkozási és kereskedelmi statisztikák modernizálásáról és egységesítéséről gyakorlati lépéseket tesz e jövőkép megvalósítása érdekében. A program céljai: célmutató-csoportok kifejlesztése és a prioritások felülvizsgálata, a vállalkozási statisztikák keretének ésszerűsítése, hatékonyabb adatgyűjtési mód bevezetése, valamint az Intrastat modernizálása és egyszerűsítése.

⁹ COM(2009) 404 végleges: A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak az európai uniós statisztikák előállításának módszeréről – kitekintés az elkövetkező évtizedre.